

U 28/2025 rd

Statsrådets skrivelse till riksdagen om ett förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om bevarande och hållbar användning av marin biologisk mångfald i områden utanför nationell jurisdiktion (*BBNJ-direktivet*)

I enlighet med 96 § 2 mom. i grundlagen översänds till riksdagen Europeiska kommissionens förslag av den 24 april 2025 till Europaparlamentets och rådets direktiv om bevarande och hållbar användning av marin biologisk mångfald i områden utanför nationell jurisdiktion samt en promemoria om förslaget.

Helsingfors den 18 juni 2025

Miljö- och klimatminister Sari Multala

Lagstiftningsråd Sara Viljanen

**KOMMISSIONENS FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS
DIREKTIV OM BEVARANDE OCH HÅLLBAR ANVÄNDNING AV MARIN
BIOLOGISK MÅNGFALD I OMRÅDEN UTANFÖR NATIONELL JURISDIKTION****1 Bakgrund**

Europeiska kommissionen gav den 24 april 2025 ett förslag (COM(2025) 173 final) till Europaparlamentets och rådets direktiv om bevarande och hållbar användning av marin biologisk mångfald i områden utanför nationell jurisdiktion (nedan BBNJ-direktivet).

Med förslaget till direktiv föreslås att man på EU-nivå verkställer avtalet inom ramen för Förenta nationernas havsrättskonvention (FördrS 49 och 50/1996) om bevarande och hållbar användning av marin biologisk mångfald i områden utanför nationell jurisdiktion (nedan BBNJ-avtalet) samt att vissa interna förfaranden införs inom EU för att genomföra avtalets bestämmelser om miljöskydd och marina genetiska resurser. BBNJ-avtalet har ännu inte trätt i kraft internationellt.

Finland deltog i förhandlingarna om BBNJ-avtalet som en del av EU. Riksdagens rätt att delta och få information tryggades under avtalsförhandlingarna i enlighet med 96 och 97 § i grundlagen genom följande utredningar: E 6/2016 rd, EK 3/2018 rd, EK 8/2020 rd, U 104/2022 rd och UK 42/2023 rd. Stora utskottet hade inget att anmärka på statsrådets riktlinjer för verksamheten.

Avtalet undertecknades på EU:s vägnar den 20 september 2023 (rådets beslut (EU) 2023/1974, EUT L 235, 25.9.2023). De flesta EU-medlemsstater, inklusive Finland, undertecknade också avtalet samma dag. Sedan dess har alla EU:s medlemsstater undertecknat avtalet.

Kommissionen antog den 12 oktober 2023 ett förslag till rådets beslut om ingående, på unionens vägnar, av avtalet (COM(2023) 580 final). Rådet antog den 17 juni 2024 ett beslut om att ingå avtalet på Europeiska unionens vägnar (rådets beslut (EU) 2024/1830, EUT L 2024/1830, 19.7.2024). Samtidigt godkändes på unionens vägnar den förklaring om unionens befogenhet som förutsätts i artikel 67.2 i BBNJ-avtalet (EUT L 2024/1832, 19.7.2024). Enligt beslutet strävar EU och dess medlemsstater efter att ratificera BBNJ-avtalet före FN:s havskonferens som ordnas i juni 2025.

I Finland överlämnades regeringens proposition om godkännande och sättande i kraft av BBNJ-avtalet (RP 9/2025 rd) till riksdagen den 6 mars 2025. Utöver lagen om sättande i kraft av avtalet föreslogs också att de nationella bestämmelser som krävs för att verkställa avtalet tas in i havsskyddslagen (1415/1994). Riksdagen godkände avtalet och de föreslagna lagarna den 11 april 2025 och republikens president godkände avtalet och stadfäste lagarna den 6 maj 2025 (219/2025 och 220/2025). Lagarna träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning, samtidigt som avtalet träder i kraft i Finland.

Finland deponerade tillsammans med EU och tio medlemsstater sitt åtagandeinstrument hos FN:s generalsekreterare som är depositarie för BBNJ-avtalet de 28 maj 2025.

2 Förslagets syfte

BBNJ-direktivets syfte är att säkerställa bevarandet och den hållbara användningen av marin biologisk mångfald i områden utanför nationell jurisdiktion genom att på ett effektivt sätt genomföra BBNJ-avtalets bestämmelser om miljöskydd och marina genetiska resurser. Förslaget till direktiv gäller inte kapacitetsuppbyggnad och överföring av marin teknologi i enlighet med del V av BBNJ-avtalet. Enligt förslaget ska genomförandelagstiftningen på EU-nivå vara godkänd när BBNJ-avtalet träder i kraft internationellt.

Det regionala tillämpningsområdet för både BBNJ-direktivet och BBNJ-avtalet gäller områden utanför nationell jurisdiktion. Dessa är det fria havet och havsbottenområdet så som dessa definieras i FN:s havsrättskonvention. Med havsbottenområdet avses i konventionen djuphavsbotten utanför den ekonomiska zonen och kontinentalsockeln, som hör till den nationella jurisdiktionen. I Östersjön finns inget område utanför nationell jurisdiktion. De tillämpningsområden som ligger geografiskt närmast Finland finns i Ishavet och i nordöstra Atlanten.

Ungefär två tredjedelar av jordens havsyta hör till området som ligger utanför nationell jurisdiktion. I enlighet med den globala Kunming-Montreal-ramen för biologisk mångfald och ökad delning av nyttan av dessa inom ramen för konventionen om biologisk mångfald (FördrS 78/1994, nedan CBD-konventionen) som överenskommits i december 2022 kom man också överens om ett mål om att skydda 30 procent av världens hav senast 2030 (CBD/COP/DEC/15/4, Target 3). Eftersom möjligheterna att inrätta marina skyddsområden utanför nationell jurisdiktion för närvarande är mycket begränsade, är det inte möjligt att uppnå målet i enlighet med Kunming-Montreal-ramen utan att inrätta marina skyddsområden enligt BBNJ-avtalet.

Utöver inrättandet av marina skyddsområden försöker man i BBNJ-avtalet förebygga och minska de negativa effekterna för den marina miljön genom miljökonsekvensbedömningar. Avtalet innehåller dessutom bestämmelser om marina genetiska resurser, vars mål är att främja deltagande i forskning om genetiska resurser och utnyttjande av forskningsdata. Bestämmelserna om delning av nyttan av verksamhet som gäller marina genetiska resurser och digital sekvensinformation om marina genetiska resurser bidrar också till att uppnå målen för den globala Kunming-Montreal-ramen för biologisk mångfald och ökad delning av nyttan av dessa (CBD/COP/DEC/15/4, Goal C och Target 13).

3 Förslagets innehåll

Direktivförslagets 1 kap.

I artikel 1 i direktivförslaget är avsikten att bestämma att direktivet ska fastställa minimiregler för genomförandet inom EU av BBNJ-avtalets bestämmelser om miljöskydd och marina genetiska resurser. Artikel 2 i förslaget innehåller de definitioner som används i direktivet och som i stor utsträckning överensstämmer med definitionerna i BBNJ-avtalet. Artikel 3 i förslaget fastställer direktivets tillämpningsområde, som överensstämmer med BBNJ-avtalets tillämpningsområde, men dock innehåller ytterligare förtydliganden av situationer där planerade verksamheter under medlemsstaternas jurisdiktion eller kontroll som bedrivs i områden utanför nationell jurisdiktion kan påverka områden utanför nationell jurisdiktion, det vill säga avtalets geografiska tillämpningsområde (artikel 3(3) i direktivförslaget).

Statsrådet fäster uppmärksamhet vid att hänvisningen till artikel 8(6) i artikel 3(3) i direktivförslaget verkar vara felaktig. Hänvisningen ska antagligen gälla artikel 8(7) i förslaget.

Direktivförslagens 2 kap.

Direktivförslagens 2 kap. behandlar verksamhet i anslutning till marina genetiska resurser och digital sekvensinformation om dem. Utgångspunkten är att bestämmelserna inte ska tillämpas retroaktivt. Artiklarna 70 och 10 i BBNJ-avtalet ger möjlighet att avvika från tillämpningen av bestämmelserna i avtalet vid användning av marina genetiska resurser och digital sekvensinformation om marina genetiska resurser i områden utanför nationell jurisdiktion som samlas in och tas fram innan avtalet trädde i kraft.

Som helhet följer 2 kap. i förslaget i stor utsträckning innehållet i del II i BBNJ-avtalet, som gäller marina genetiska resurser och fördelningen av nyttan av dem. Bland annat preciserar direktivet tidsfristerna i avtalet.

Om tillgången till genetiska resurser och fördelningen av nyttan av deras användning föreskrivs också i Nagoyaprotokollet i anslutning till CBD-konventionen (FördrS 45–47/2016), som både Europeiska unionen och dess medlemsstater har förbundit sig till och vars bestämmelser delvis har genomförts genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) Nr 511/2014 om åtgärder för användarnas efterlevnad i Nagoyaprotokollet om tillträde till och rimlig och rättvis fördelning av vinster från utnyttjande av genetiska resurser i unionen. Nagoyaprotokollet gäller dock inte marina genetiska resurser i områden utanför nationell jurisdiktion.

Direktivförslagens 3 kap.

Direktivförslagens 3 kap. gäller miljökonsekvensbedömning (MKB) av projekt under medlemsstaternas jurisdiktion eller kontroll som genomförs i havsområden utanför nationell jurisdiktion. Dessutom gäller ett utkast till artikel i kapitlet (artikel 15) miljöbedömningen av planer och program. Bestämmelserna om miljökonsekvensbedömning i BBNJ-avtalet finns i del IV i avtalet.

På samma sätt som i avtalet föreskrivs i direktivförslaget att miljökonsekvensbedömningen gäller sådana planerade projekt som kan orsaka betydande föroreningar i den marina miljön eller väsentliga och skadliga förändringar i den marina miljön. Enligt förslaget ska medlemsstaten ansvara för skyldigheten att göra en miljökonsekvensbedömning.

Direktivförslaget bestämmelser om miljökonsekvensbedömning överensstämmer ganska väl med motsvarande bestämmelser i BBNJ-avtalet. Nedan presenteras också skillnader mellan avtalet och direktivförslaget.

Det finns vissa nyansskillnader mellan formuleringarna i direktivförslaget och BBNJ-avtalet i fråga om huruvida bestämmelserna förpliktar myndigheterna i en stat som är part i avtalet eller den projektansvarige (t.ex. artikel 11(3) i direktivförslaget). Dessutom förpliktar bestämmelsen i artikel 12(2)a i direktivförslaget att inkludera myndighetens slutsats om den planerade verksamhetens sannolika väsentliga effekter i tillståndsbeslutet för projektet. Enligt BBNJ-avtalet ska parterna beakta väsentliga synpunkter som inkommit under samrådsförfarandet, men myndigheten förpliktas inte separat att yttra sig om konsekvenserna.

Fastställandet av miljökonsekvensbedömningens omfattning ska enligt direktivförslaget grunda sig på ett myndighetsutlåtande som på basis av artikel 10 ska inkluderas i den miljökonsekvensbeskrivning som avses i direktivförslaget. I BBNJ-avtalet gäller fastställandet av bedömningens omfattning inte myndighetens skyldighet att ge ett utlåtande, och miljökonsekvensbeskrivningen ska i stället för ett utlåtande innehålla en beskrivning av resultaten av fastställandet av omfattningen. Till skillnad från BBNJ-avtalet innehåller

direktivförslaget inga bestämmelser om utarbetandet av ett utkast till miljökonsekvensbeskrivning, utan utkasten till artiklar gäller själva miljökonsekvensbeskrivningen.

Enligt BBNJ-avtalet ska möjligheterna att delta vid behov genomföras i alla steg i förfarandet för miljökonsekvensbedömning, även när ett utkast till miljökonsekvensbeskrivning har utarbetats och innan ett beslut om godkännande av projektet fattas. Enligt artikel 11(5) i direktivförslaget ska resultaten av samrådet däremot beaktas i tillståndsförfarandet. I utkastet till artikeln specificeras inte hur samrådet ska beaktas i miljökonsekvensbedömningen.

Enligt BBNJ-avtalet ska ett beslut avseende förhandskontrollen offentliggöras via den clearing house-mekanism som ska inrättas genom BBNJ-avtalet i situationer där en part konstaterar att det inte krävs en miljökonsekvensbedömning. Enligt artikel 10(6) i direktivförslaget ska däremot alla beslut avseende förhandskontrollen offentliggöras via clearing house-mekanismen.

Som precisering i förhållande till BBNJ-avtalet förtydligas i det föreslagna BBNJ-direktivet att medlemsstaterna tillämpar MKB-direktivet när ett projekt under nationell jurisdiktion bedöms ha konsekvenser för havsområden utanför nationell jurisdiktion (artikel 8(7) i direktivförslaget).

I inledningen till direktivförslaget hänvisas till konventionen om tillgång till information, allmänhetens deltagande i beslutsprocesser och tillgång till rättslig prövning i miljöfrågor (den s.k. Århuskonventionen, FördrS 122/2004) och dess mål. Enligt förslaget ska åtminstone artiklarna 11 och 14 i 3 kap. innehålla bestämmelser som är relevanta för konventionen. Artikel 11 i direktivförslaget ska innehålla bestämmelser om allmänhetens tillgång till information och deltagande i beslutsprocessen för projekt som genomförs i havsområden utanför nationell jurisdiktion. Enligt artikel 14 i direktivförslaget ska medlemsstaterna inom ramen för sitt nationella rättssystem säkerställa att medlemmar av den berörda allmänheten har möjlighet att få beslut, handlingar eller underlåtenhet som omfattas av artiklarna 8–13 prövad i domstol eller något annat opartiskt organ. Enligt definitionerna i direktivet avses med den berörda allmänheten också icke-statliga miljöskyddsorganisationer som uppfyller alla krav i nationell lagstiftning. Definitionen är förenlig med Århuskonventionen.

I samband med det nationella godkännandet och ikraftträdandet av BBNJ-avtalet infördes i havsskyddslagen de bestämmelser om miljökonsekvensbedömning som krävs för att verkställa avtalet (lag om ändring av havsskyddslagen, 220/2025).

Direktivförslagets 4 kap.

Det föreslagna direktivets 4 kap. gäller områdesbaserade förvaltningsverktyg, såsom marina skyddsområden. Bestämmelserna om områdesbaserade förvaltningsverktyg i BBNJ-avtalet finns i del III i avtalet.

I artikel 16 i direktivförslaget föreslås interna förfaranderegler för EU i situationer där EU-medlemsstaterna antingen enskilt eller i samarbete med andra medlemsstater vill lägga fram förslag om förvaltningsvillkor till den partskonferens som ska inrättas inom ramen för BBNJ-avtalet. Först ska ett utkast till förslag lämnas till kommissionen, som ska göra en preliminär bedömning av om förslaget bör läggas fram på unionens eller på unionens och dess medlemsstaters vägnar. I praktiken kan man i de flesta situationer förutse att dessa förslag gäller inrättandet av marina skyddsområden.

I artikel 17 i direktivförslaget upprepas kraven på innehållet i de nämnda förslagen till förvaltningsverktyg enligt BBNJ-avtalet. I den föreslagna artikel 18 ska medlemsstaterna

däremot förpliktas att följa besluten från den partskonferens som ska inrättas inom ramen för BBNJ-avtalet och i artikel 19 ska föreskrivas om allmänhetens möjligheter att delta i beredningen av förslag till förvaltningsverktyg i linje med artiklarna 6 och 7 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/42/EG om bedömning av vissa planers och programs miljöpåverkan.

Innehållet i de beslut som fattas av den partskonferens som ska inrättas inom ramen för BBNJ-avtalet beror på hur befogenhetsfördelningen mellan unionen och medlemsstaterna genomförs för varje beslut (se t.ex. EU-domstolens dom i mål C-626/15 och C-659/16, EU:C:2018:925). Det är möjligt att befogenheten att fatta beslut hör till unionens exklusiva befogenheter till exempel om beslutet kan påverka unionens gemensamma regler eller ändrar deras omfattning. På grundval av den nuvarande befogenhetsfördelningen kan medlemsstaterna i andra fall utöva sin befogenhet att fatta beslut.

Statsrådet fäster uppmärksamhet vid att hänvisningen till artikel 15 i artikel 19 i direktivförslaget verkar vara felaktig. Hänvisningen ska antagligen gälla artikel 16 i förslaget.

Direktivförslagets 5 kap.

I det föreslagna direktivets 5 kap. finns de så kallade slutbestämmelserna som gäller behöriga myndigheter samt bedömning, genomförande och ikraftträdande av direktivet. För det nationella genomförandet av direktivet föreslås en tidsfrist på sex månader.

Övrigt

Statsrådet fäster uppmärksamhet vid att uttryckssättet i fråga om urfolk i direktivförslaget inte motsvarar sättet att skriva "Indigenous Peoples" med stora begynnelsebokstäver på samma sätt som i BBNJ-avtalet och som också är etablerat i annan internationell rätt.

4 Förslagets rättsliga grund och förhållande till proportionalitetsprincipen och subsidiaritetsprincipen

Den rättsliga grunden för direktivförslaget är artikel 192.1 (miljö) i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget). Enligt den rättsliga grunden behandlar rådet och Europaparlamentet förslaget i vanlig lagstiftningsordning. Rådet fattar sitt beslut med kvalificerad majoritet. Samma rättsliga grund användes också i rådets beslut (EU) 2024/1830 om ingående av BBNJ-avtalet på unionens vägnar.

Enligt statsrådets preliminära bedömning verkar den föreslagna rättsliga grunden vara ändamålsenlig.

I fråga om subsidiaritetsprincipen konstaterar kommissionen att åtgärder på EU-nivå är nödvändiga för att EU-aktörerna ska ha jämlika verksamhetsförutsättningar både för miljökonsekvensbedömning av projekt som genomförs i havsområden utanför nationell jurisdiktion och för verksamhet i anslutning till marina genetiska resurser och digital sekvensinformation om dem. Kommissionen konstaterar att det inte är möjligt att uppnå miljömålen i förslaget utan åtgärder på EU-nivå. Kommissionen påpekar också att områdesbaserade förvaltningsverktyg, såsom marina skyddsområden, kan ha konsekvenser för EU:s gemensamma fiskeripolitik och andra gränsöverskridande konsekvenser för EU:s havsområden. Av dessa skäl anser kommissionen att det också är nödvändigt att anta EU-lagstiftning i frågor som gäller unionens interna förfaranden enligt 4 kap. När det gäller

proportionalitetsprincipen anser kommissionen att förslaget inte går utöver vad som är nödvändigt för att uppnå målen i förslaget.

Statsrådet anser att förslaget är förenligt med subsidiaritetsprincipen. Statsrådet anser dock att iakttagandet av proportionalitetsprincipen har motiverats bristfälligt i förslaget till den del det handlar om regler för unionens interna förfaranden enligt 4 kap. i förslaget. Statsrådet konstaterar att uppförandekoderna mellan medlemsstaterna och unionen vid möten som omfattas av internationella fördrag normalt har avtalats genom andra förfaranden än lagstiftning. Statsrådet anser att sådana sedvanliga metoder är tillräckliga för att fastställa unionens och medlemsstaternas interna förfaranden även inom ramen för BBNJ-avtalet.

I den fortsatta beredningen bör man säkerställa att 4 kap. följer proportionalitetsprincipen. Enligt statsrådets preliminära bedömning behöver de bestämmelser om förfaranden och informativa hänvisningar som föreslås i 4 kap. inte införas i EU-lagstiftningen.

I fråga om 4 kap. anser statsrådet också att det är av betydelse hur befogenheten fördelas mellan unionen och medlemsländerna i de beslut som partskonferensen i framtiden fattar i enlighet med kapitlet. Beroende på beslutens innehåll kan antingen unionen eller medlemsstaterna ha befogenhet i dessa beslut. EU-domstolen har tidigare bedömt förslag som gäller motsvarande beslut och befogenhetsfördelningen mellan unionen och medlemsstaterna i fråga om rättsfall rörande marina skyddsområden i Antarktis (C-626/15 och C-659/16, EU:C:2018:925).

5 Förslagets konsekvenser

5.1 Miljökonsekvenser

Vid förhandlingarna om BBNJ-avtalet var det primära målet för EU och Finland att skapa ett ramverk för inrättandet av ett effektivt förvaltad nätverk av marina skyddsområden i marina områden utanför nationell jurisdiktion. Endast cirka en procent av detta havsområde är för närvarande skyddat. För närvarande kan man fatta beslut om att vidta marina skyddsåtgärder endast inom ett visst geografiskt område eller en viss verksamhet inom ramen för exempelvis konventionen för skydd av den marina miljön i Nordostatlanten (FördrS 51/1998, den s.k. Ospar-konventionen) eller Internationella sjöfartsorganisationen (IMO). Då kan åtgärderna endast gälla tillämpningsområdet för den aktuella konventionen eller verksamhetsområdet för den aktuella organisationen. BBNJ-avtalet fastställer procedurer för att genomföra skyddsåtgärder med full hänsyn till konsekvenserna av de olika åtgärderna. Därtill förbinder sig parterna i BBNJ-avtalet att bidra till avtalets mål också i de organisationer där de är delaktiga.

En annan prioritet för EU och Finland vid förhandlingarna om BBNJ-avtalet gällde kravet på miljökonsekvensbedömning av projekt i marina områden utanför nationell jurisdiktion. BBNJ-avtalet preciserar avsevärt den bedömningsskyldighet som ingår i artikel 206 i FN:s havsrättskonvention.

Den rättsliga reglering som gäller dessa mål och ett så omfattande geografiskt genomförande av den som möjligt bedöms avsevärt öka verktygen för att skydda den biologiska mångfalden i havsområden utanför nationell jurisdiktion. Detta kan anses vara den viktigaste miljöfördelen med avtalet. Med tanke på miljön är det också viktigt att BBNJ-avtalet främjar samarbete och samordning som sker tvärssektoriellt mellan relevanta globala och regionala organisationer.

Enligt statsrådets preliminära bedömning stöder det föreslagna BBNJ-direktivet uppnåendet av de mål i BBNJ-avtalet som anges ovan genom att stärka och precisera verkställandet av avtalsbestämmelserna på EU-nivå. Det föreslagna BBNJ-direktivet främjar således skyddet av

den biologiska mångfalden i havsområden utanför nationell jurisdiktion från EU-medlemsstaternas sida.

5.2 Ekonomiska konsekvenser

BBNJ-avtalet medför en betalningsskyldighet för Finland i och med att avtalet träder i kraft. Betalningsskyldighetens omfattning bestäms utifrån vilka stater som slutligen blir parter i avtalet. Bestämningen av betalningsskyldigheten beskrivs närmare i regeringens proposition 9/2025 rd. Det föreslagna BBNJ-direktivet och verkställandet av det bedöms däremot inte medföra separata tilläggskostnader för Finland.

5.3 Konsekvenser för den nationella lagstiftningen

I samband med det nationella godkännandet av BBNJ-avtalet ålades finländska aktörer genom havsskyddslagen nya skyldigheter när de verkar i havsområden utanför nationell jurisdiktion. Skyldigheterna omfattar framför allt anmälnings- och lagringsskyldigheter i anslutning till marina genetiska resurser och digital sekvensinformation om dem samt omsorgsplikt i anslutning till miljökonsekvensbedömningar.

Bestämmelserna i direktivförslaget 2 kap. upprepar i stor utsträckning och preciserar delvis ur EU-medlemsstaternas synvinkel de skyldigheter enligt BBNJ-avtalet som gäller anmälningar och lagring, som hänför sig till marina genetiska resurser och digital sekvensinformation om dem. Enligt statsrådets preliminära bedömning förutsätter de föreslagna bestämmelserna inga ändringar i den nationella lagstiftningen.

När det gäller bestämmelserna om miljökonsekvensbedömningar enligt direktivförslaget 3 kap. fastställer förslaget enligt statsrådets preliminära bedömning inte mer långtgående nya skyldigheter ur de finländska aktörernas synvinkel, men det kan förutsätta ändringar i lagstiftningen ur myndigheternas synvinkel. Förslaget överensstämmer inte till alla delar med BBNJ-avtalet, och skillnaderna mellan direktivförslaget och avtalet förutsätter en fortsatt granskning även med tanke på Finlands nationella lagstiftning. Förslaget innehåller enligt en preliminär bedömning åtminstone vissa bestämmelser som sträcker sig längre än avtalet och som gäller tillgången till rättslig prövning i förfarandet för miljökonsekvensbedömning. Direktivförslaget 3 kap. och i synnerhet artikel 14 kan således kräva preciseringar av den nationella lagstiftningen, om artikeln godkänns i den föreslagna formen.

Kapitel 4 i det föreslagna direktivet innehåller bestämmelser om EU-medlemsstaternas skyldigheter i fråga om beslut om marina skyddsområden och andra områdesbaserade förvaltningsverktyg som fattats av den partskonferens som ska inrättas inom ramen för BBNJ-avtalet. När BBNJ-avtalet trädde i kraft i Finland ansågs det inte nödvändigt att inkludera motsvarande bestämmelser i den nationella lagstiftningen. De föreslagna bestämmelserna i direktivet kan anses ha konsekvenser för myndigheternas verksamhet genom att precisera de uppgifter som enligt avtalet ankommer på de nationella myndigheterna i medlemsstaterna, men delvis också genom att skapa nya förfaranden som inte direkt följer av BBNJ-avtalet.

Eftersom sådana förfarandebestämmelser som gäller myndigheter inte direkt påverkar individens rättigheter eller skyldigheter, ansågs det i Finland inte nödvändigt att utfärda nationella bestämmelser om dem i samband med godkännandet av BBNJ-avtalet. I Finland ansågs det inte heller nödvändigt att till havsskyddslagen foga informativa hänvisningar till gällande nationella författningar eller EU-rättsakter som ska tillämpas på myndigheternas verksamhet. Enligt statsrådets preliminära bedömning behövs sådana bestämmelser om förfaranden och informativa hänvisningar inte heller införas i EU-lagstiftningen. EU-

medlemsländernas förberedelser inför den partskonferens som ska inrättas inom ramen för BBNJ-avtalet kan enligt statsrådet avtalas på andra etablerade sätt, genom vilka EU och medlemsstaterna förbereder sig även för andra motsvarande partskonferenser.

Om direktivförslaget 4 kap. godkänns i sin föreslagna form kommer det enligt den preliminära bedömningen att förutsätta ändringar även i den nationella lagstiftningen. I synnerhet artikel 19 om allmänhetens rätt att delta förutsätter enligt den preliminära bedömningen att ny nationell lagstiftning antas.

6 Förslagets förhållande till grundlagen samt grundläggande fri- och rättigheter och mänskliga rättigheter

Förslagets syften hänför sig till 20 § 1 mom. i grundlagen, enligt vilket var och en bär ansvar för naturen och dess mångfald samt för miljön och kulturarvet, samt till skyldigheten för det allmänna enligt 20 § 2 mom. i grundlagen att verka för att alla tillförsäkras en sund miljö och att var och en har möjlighet att påverka beslut i frågor som gäller den egna livsmiljön.

Kraven på tillgång till rättslig prövning i förslaget har en koppling till 21 § i grundlagen om rättsskydd. Artiklarna om effektiva rättsmedel i fördraget om Europeiska unionen (EUF) (artikel 19) och i EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna (artikel 47) är också betydelsefulla. De föreslagna bestämmelserna om allmänhetens deltagande uppfyller 20 § i grundlagen.

Statsrådet anser att förslaget främjar tillgodoseendet av ovannämnda grundläggande fri- och rättigheter som fastställs i grundlagen.

7 Ålands behörighet

Enligt 18 § 10 punkten i självstyrelselagen för Åland (1144/1991) har landskapet lagstiftningsbehörighet i fråga om natur- och miljövård. Landskapets lagstiftningsbehörighet begränsas dock till det område i landskapet som definieras i 2 § i självstyrelselagen och landskapet Åland har således inte behörighet i fråga om BBNJ-direktivet.

8 Behandlingen av förslaget i Europeiska unionens institutioner och de övriga medlemsstaternas ståndpunkter

Behandlingen av förslaget inleddes i Europeiska unionens råds arbetsgrupp för miljön den 28 maj 2025 med ett första utbyte av åsikter. Arbetsgruppen för miljön fortsätter därefter att behandla de enskilda artiklarna i direktivförslaget.

Europaparlamentet har ännu inte inlett behandlingen av förslaget.

9 Den nationella behandlingen av förslaget

Under förhandlingarna om BBNJ-avtalet har följande utredningar lämnats: E 6/2016 rd, EK 3/2018 rd, EK 8/2020 rd, U 104/2022 rd och UK 42/2023 rd. Riksdagsutskottens ställningstaganden till utredningarna: MiUU 5/2018 rd, MiUU 50/2022 rd, StoURSk 196/2022 rd och StoURSk 10/2024 rd.

U-skrivelsen har beretts vid miljöministeriet i samarbete med utrikesministeriet, justitieministeriet, statsrådets kansli och kommunikationsministeriet. Utkastet till statsrådets U-skrivelse har behandlats i ett skriftligt förfarande i miljösektionen 30.5–3.6.2025 och i ett skriftligt förfarande i sektionen för havspolitik 2.6–3.6.2025.

10 Statsrådets ståndpunkt

Utifrån den preliminära bedömningen förhåller sig statsrådet delvis positivt till kommissionens förslag om att införliva BBNJ-avtalets bestämmelser i EU-lagstiftningen. En gemensam BBNJ-lagstiftning inom EU tryggar ett enhetligt och effektivt genomförande av avtalet från EU-medlemsstaternas sida.

Statsrådet förhåller sig dock preliminärt reserverat till behovet av 4 kap. i det föreslagna direktivet. De praktiska förfaranden inom unionen som skissas upp i kapitlet i förhållande till den partskonferens som ska inrättas inom ramen för BBNJ-avtalet kan sannolikt avtalas även genom andra förfaranden än bindande EU-lagstiftning. I den fortsatta beredningen bör man särskilt förtydliga konsekvenserna av de föreslagna artiklarna 16 och 17 för användningen av de befogenheter som delats mellan unionen och medlemsstaterna.

I 4 kap. i direktivförslaget ingår dessutom en informativ artikel 18, som enligt statsrådets preliminära bedömning känns onödig. Det förfarande som föreslås i artikel 19 i kapitlet för att trygga allmänhetens rätt att delta verkar enligt statsrådets preliminära bedömning inte vara nödvändigt.

I enlighet med den preliminära bedömningen kan statsrådet till stor del förhålla sig positivt till de förslag som gäller allmänhetens tillgång till information, deltagande och rättsmedel. I den fortsatta beredningen bör man dock sträva efter att förtydliga i synnerhet tillgången till rättslig prövning och förfarandena i artikel 14 i direktivförslaget samt besvärshörens omfattning. I den fortsatta beredningen strävar statsrådet särskilt efter att få ytterligare klarhet i om artikel 14 i förslaget utvidgar bestämmelserna om tillgången till rättslig prövning i förhållande till BBNJ-avtalet.

När det gäller direktivets bestämmelser om miljökonsekvensbedömning anser statsrådet att kommissionens förslag inte i tillräcklig utsträckning beaktar att i BBNJ-avtalet görs miljökonsekvensbedömningen före tillståndsförfarandet. Direktivet bör dessutom möjliggöra medlemsstaternas processuella autonomi i enlighet med formuleringen i artikel 2(2) i MKB-direktivet. Statsrådet anser inte heller att det är nödvändigt att föreslå en skyldighet enligt vilken man i stället för negativa beslut ska offentliggöra alla beslut om tillämpning av förfarandet för miljökonsekvensbedömning via clearing house-mekanismen.

I den fortsatta beredningen strävar statsrådet efter att ändra uttryckssättet i fråga om urfolk så att det i direktivförslaget motsvarar sättet att skriva "Indigenous Peoples" med stora begynnelsebokstäver på motsvarande sätt som i BBNJ-avtalet.

I den fortsatta beredningen strävar statsrådet efter att påverka den tid som avsätts till det nationella genomförandet av det föreslagna direktivet. Med beaktande av eventuella behov av ändringar i den nationella lagstiftningen anser statsrådet att den avsatta tiden på sex månader som föreslås är för kort.